

ادبیات فارسی ۳

۱- تمام معانی کدام واژگان صحیح است؟

(الف) ملاک: معیار، اصل هر چیز، سنجش

(ب) ویله کردن: ناله کردن، نعره زدن

(ج) دمان: مهیب، بزرگ، خروشنده

(د) زه: چلّه کمان، وتر

(۱) ب - د (۲) الف - ج (۳) ج - ب (۴) د - ج

۲- معانی «جامه جنگی - درختی با چوب بسیار سخت - سیاره زحل - آهن کوب» به ترتیب به کدام واژگان مربوط می‌شود؟

(۱) گبر - آبنوس - کیوان - پتک (۲) درع - خدنگ - بهرام - پتک (۳) گبر - آبنوس - بهرام - کوس (۴) درع - خدنگ - کیوان - کوس

۳- چند واژه نادرست معنا شده است؟

«مُلک (پایتخت) - ذوالجلال (صاحب عظمت) - اگراه (ناخوشایند داشتن امری) - موافق (همراه) - آوند (سریر) - معجر (سرپوش) - عطا (دهش) - پس افکند (گذشته)»

(۱) دو (۲) سه (۳) چهار (۴) پنج

۴- نویسندگان آثار «اخلاق محسنی - من زندهام - اسرار التوحید» کدامند؟

(۱) محمدبن منور - مرتضی آوینی - حسین واعظ کاشفی (۲) حسین واعظ کاشفی - معصومه آباد - محمدبن منور (۳) محمدبن منور - معصومه آباد - حسین واعظ کاشفی (۴) حسین واعظ کاشفی - مرتضی آوینی - محمدبن منور

۵- در عبارت زیر چند غلط املائی وجود دارد؟

«هرگز خونی نریزد و ایدای حیوانی جایز نشمرد و افطار او بر آب و گیا مقصور می‌باشد. قاضی از او عادل تر نخواهیم یافت. نزدیک او رویم تا کار ما فصل کند هر دو بدان رازی گشتند و من برای نضاره بر اثر ایشان برفتم.»

(۱) دو (۲) یک (۳) چهار (۴) سه

۶- در کدام بیت غلط املائی وجود دارد؟

(۱) چشمه از سنگ برون آید و باران از میغ / انگبین از مگس نحل و ذر از دریا بار
(۲) ولی چون چرخ را با کس وفا نیست / به آخر غدر کرد این را دوا نیست
(۳) چون بجهی از غضبش دامن حلمش بکشی / آتش سوزنده تو را لطف و کرم باره شود
(۴) عقل غیر از تو ندیده است و نبیند دگری / گر بود عاری از امثال و بری از اشباح

۷- تعداد غلط املائی در کدام بیت بیش تر است؟

(۱) بندر شود از کشتی چون بیشه آندوه / هر کشتی غرنده چو شیر نر ارقند
(۲) چون که هست این صوم، نقصان حیات هر سطور / خاص شد بحر کمال معنی انسان، صیام (=روزه)
(۳) پای کی دارد با صحبت تو صغله دون / چون نه‌ای خیره‌سر و در نسب خیره‌سران
(۴) ز دست عشق تو هر جا که می‌روم دستی / نهاده بر سر و خواری شکسته در پایبست

۸- کدام بیت دارای «حسن تعلیل» و فاقد «تشبیه» است؟

(۱) مهربانی آب در جوی هنر می‌آورد / روی گرم شعله بر خوشبویی عنبر فزود
(۲) چون موی زنگی‌اش سیه و کوتاه است روز / از ترک‌تاز هندوی آشوب‌گسترش
(۳) عالم سیه به دیده‌اش از داغ کرده‌اند / تا یک قدح به لاله می‌ناب داده‌اند
(۴) دانی چرا نخفتم؟ تو پادشاه حسنی / خفتن حرام باشد بر چشم پاسبان

۹- آرایه‌های «مجاز - اسلوب معادله - استعاره - تلمیح» به ترتیب در کدام ابیات آمده است؟

(الف) برآر یوسف جان را ز چاه تیره تن / تو نور چشم وجودی در این غبار مخسب

(ب) هر که چشمش بر چنان روی اوفتاد / طالعش میمون و فالش مقبل است

(ج) در سواد فقر از ملک سکندر فارغم / آب حیوان گریه شمع شبستان من است

(د) جوش خون بی‌بخیه می‌سازد دهان زخم را / شکوه چون زور آورد نتوان لب اظهار بست

(۱) د - ب - الف - ج (۲) ب - د - الف - ج (۳) ب - ج - د - الف (۴) ج - د - ب - الف

۱۰- آرایه‌های بیت زیر کدامند؟

«شدیم همچو میانت نحیف و نتوان گفت / که نیست با کمرت هیچ در میان ما را»

(۱) جناس تام - تشبیه - ایهام تناسب (۲) ایهام - استعاره - کنایه

(۳) اغراق - مراعات‌نظیر - تشبیه (۴) تشبیه - تکرار - ایهام تناسب

۱۱- آرایه مقابل کدام بیت تماماً درست است؟

(۱) تر نگردد از زر قلبی که در کارش کنند / یوسف بی‌طالع ما گرگ باران دیده است (تلمیح - ایهام)

(۲) هست بیماری مرا صحت چو چشم دلبران / می‌شوم معمورتر چندان که ویرانم کنند (تناقض - تشبیه)

(۳) منه انگشت به حرف من مجنون زنه‌ار / که قلم بسته لب از نامه دیوانه گذشت (کنایه - اغراق)

(۴) طوطی‌ای را طوق از زرساخته / هدهدی را پیکره بر ساخته (استعاره - تضاد)

۱۲- تعداد ترکیب‌های وصفی و اضافی به ترتیب در عبارت زیر کدام است؟

«این مقاله چون از گستردگی دامنه و عمق زیادی برخوردار است، برای استفاده دانشجوی نوآموز مفید نیست. گریبنفیلد با ذکر این تاریخ برای مبدأ ظهور این نظریه در حوزه زبان‌شناسی، تقریباً نادانسته کمک می‌کند که موقعیت این شیوه در بررسی ادبیات نسبت به شیوه‌های دیگر مشخص شود.»

(۱) هفت - هشت (۲) شش - هفت (۳) شش - هشت (۴) هفت - هفت

۱۳- در همه ابیات به جز جمله غیر ساده وجود دارد.

- (۱) گردن نهم به خدمت و گوشت کنم به قول / تا خاطر معلق آن گوش و گردن است
- (۲) عود می‌سوزند یا گل می‌دمد در بوستان؟ / دوستان یا کاروان مشک تانار آمده است؟
- (۳) چون سبک‌مغزان فریب خنده شادی مخور / کز شفق رنگین به خون شد روی خندان صبح را
- (۴) اگر نه باده غم دل ز یاد ما ببرد / نهیب حادثه بنیاد ما ز جا ببرد

۱۴- نقش کلمات مشخص شده در برابر همه ابیات به استثنای صحیح است.

- (۱) نمی‌باشد ز بی‌برگی چراغی خانه ما را / ز چشم جغد باشد روشنی ویرانه ما را (نهاد - مضاف‌الیه)
- (۲) اگر درد سخن می‌داشت صائب صید بند ما / ز گوهر چون صدف می‌کرد آب و دانه ما را (نهاد - متمم)
- (۳) سپند شوخ ما بار دل مجمر نمی‌گردد / به خرمن می‌رساند بی‌قراری دانه ما را (مسند - مفعول)
- (۴) نفس دزدیده پا در خلوت وحشی خیالان نه / که هست از چشم آهو حلقه در، خانه ما را (قید - مضاف‌الیه)

۱۵- معنای حرف «را» در کدام بیت متفاوت است؟

- (۱) برخی جانت شوم که شمع افق را / پیش بمیرد چراغدان ثریا (برخی = قربانی)
- (۲) زهد پیدا، کفر پنهان بود چندین روزگار / پرده از سر برگرفتم آن همه تزویر را
- (۳) گر من از سنگ ملامت روی برپیچم زخم / جان سیر کردند مردان ناوک دلدوز را
- (۴) نگذرد یاد گل و سنبل اندر خاطر / تا به خاطر بود آن زلف و بناگوش مرا

۱۶- در کدام بیت شیوه بلاغی دیده نمی‌شود؟

- (۱) در بادیه تشنگان بمردند / وز حله به کوفه می‌رود آب
- (۲) من تن به قضای عشق دادم / پیرانه سر آمدم به کتاب
- (۳) خار است به زیر پهلوانم / بی‌روی تو خوابگاه سنجاب
- (۴) ای دیده عاشقان به رویت / چون روی مجاوران به محراب

۱۷- مفهوم کمک جستن از انسان کامل از کدام بیت دریافت نمی‌شود؟

- (۱) نمی‌روم قدمی راه بی‌اشاره دل / که خضر راه نجات است، استخاره‌ی دل
- (۲) تو دستگیر شو ای خضر پی خجسته که من / پیاده می‌روم و همراهان سوارانند
- (۳) کار از تو می‌رود مددی ای دلیل راه / کانصاف می‌دهیم و ز راه اوفتاده‌ایم
- (۴) هم‌تم بدرقه راه کن ای طایر قدس / که دراز است ره مقصد و من نو سفرم

۱۸- مفهوم «کل اناء یترشح بما فیه» از کدام ابیات دریافت می‌شود؟

- (الف) کار هر بی‌طرف نبود دل ز جان برداشتن / زان لب می‌گون به تلخی می‌شود ساغر جدا
- (ب) از رُخت آینه را خوش دولتی رو داده است / در درون خانه‌اش ماه است و بیرون آفتاب
- (ج) چون نسوزد دل درون سینه من چون چراغ / چهره آینه از عکس تو گلگون می‌شود
- (د) کار عاشق نیست غم‌ازی ولی حال مرا / هر که بیند این چنین آشفته، داند کار کیست
- (ه) رنگ شکسته را به زبان احتیاج نیست / صائب عبث چه درد خود اظهار می‌کنی؟

(۱) ه - د (۲) ب - ج (۳) د - الف (۴) الف - ه

۱۹- مفهوم بیت «سریر ملک عطا داد کردگار تو را / به جای خویش دهد هر چه کردگار دهد» با کدام بیت تناسب دارد؟

- (۱) سینه‌اش را از خدنگ آه، جوشن کرده‌ایم / هر چه با ما می‌کند گردون، سزاواریم ما
- (۲) به داغ عشق سزاوار نیست سینه غیر / به شور هزار کنی تا به کی گلستان طرح؟
- (۳) ملک دل را یاد مردم لشکر بیگانه است / صائب از یاد خدا غافل نمی‌باید شدن
- (۴) به هر که هر چه سزاوار بود بخشیدند / سکندر، آینه و خضر، آب حیوان یافت

۲۰- ابیات زیر با کدام بیت تناسب معنایی دارد؟

«چون بتابد آفتاب معرفت / از سپهر این ره عالی صفت

هر کسی بینا شود بر قدر خویش / باز یابد در حقیقت صدر خویش»

- (۱) تلاش صدر کم‌تر کن که در بحر گران لنگر / سبک دارد کف بی‌مغز را بالانشینی‌ها
- (۲) خواهی که خبر یابی از خود ز نگار خود / آلا ز وجود خود بیزار نباید شد
- (۳) هر که عاشق شناسد از معشوق / قوت عشق او به غایت نیست
- (۴) نقد باشد اهل دل را روز و شب / در مقام معرفت، دیدار او

۲۱- مفهوم بیت «خواب و خورت ز مرتبه خویش دور کرد / آن گه رسی به خویش که بی خواب و خور شوی» به کدام بیت نزدیک تر است؟

- ۱) ز بخت بی ره و آیین و پا و سر می زیست / ز عشق بی دل و آرام و خواب و خور می گشت
- ۲) هر که مقصود و مرادش خور و خواب است از عمر / حیوانی است که بالاش به انسان ماند
- ۳) شب و روز رفت باید قدم روندگان را / چو به مأمنی رسیدی دگرت سفر نباشد
- ۴) به داد من برس ای عشق بیش از این میسند / که زندگانی من صرف خورد و خواب شود

۲۲- مفهوم کنایه عبارت «لب به دندان گزیدن» در کدام بیت آمده است؟

- ۱) نه من انگشت نمایم به هواداری رویت / که تو انگشت نمایی و خلاق نگرانت
- ۲) سر انگشت تحیر بگرد عقل به دندان / چون تأمل کند این صورت انگشت نما را
- ۳) هم عاقبت چو نوبت رفتن بدو رسد / با صد هزار حسرت از این جا روان شود
- ۴) رشک آیدم ز مردمک دیده بارها / کاین شوخ دیده چند ببیند جمال دوست

۲۳- بیت «چون نداری ناخن درنده تیز / با ددان آن به که کم گیری ستیز» با کدام بیت تناسب معنایی دارد؟

- ۱) هر آن کهتر که با مهتر ستیزد / چنان افتد که هرگز برنخیزد
- ۲) دو عاقل را نباشد کین و پیکار / نه دانایی ستیزد با سبکسار
- ۳) هوا و هوس را نماند ستیز / چو بینند سرینجه عقل تیز
- ۴) اگر دشمنی پیش گیرد ستیز / به شمشیر تدبیر خورش بریز

۲۴- مفهوم کدام بیت متفاوت است؟

- ۱) ور دو چشم حق شناس آمد تو را / دوست پر بین عرصه هر دو سرا
- ۲) نفس را مرکب مساز و با مراد او مرو / همچو خر در گل بماند گرچه اصلش توسن است
- ۳) نور ذره ذره بخش هر دو کون / آفتاب طلعت زیبای دوست
- ۴) فتاده بر دو جهان پرتو تجلی دوست / صغیر بلبل بستان لن ترانی کو؟

۲۵- کدام دو بیت با یکدیگر تناسب معنایی دارند؟

- ۱) در پیشگاه اهل خرد نیست محترم / هر کس که فکر جامعه را محترم نداشت
- ۲) هر که سخرخیز گشت و فکرکننده / راحت مخلوق جست و رحمت خالق
- ۳) با آن که جیب و جام من از مال و می تهی است / ما را فراغتی است که جمشید جم نداشت
- ۴) بوده است گوشه دل خود در جهان خاک / جایی که ما نفس به فراغت کشیده ایم
- ۵) جامه ای کاو نشود غرقه به خون بهر وطن / بدر آن جامه که ننگ تن و کم از کفن است
- ۶) تربت پارس چو جان جسم تو در سینه فشرد / لیک در خاک وطن آتش عشقت نفسرد
- ۷) خانه ای کاو شود از دست اجانب آباد / ز اشک ویران کنش آن خانه که بیت الحزن است
- ۸) افتاده به زحمت وطن از کید اجانب / این گوهر پر شعشه در کام نهنگ است